

Asia: VN/3049/2021

Lausuntopyyntö opettajarekisteriä ja opettajatiedonkeruuta koskevasta selvityksestä

Lausunnonantajan lausunto opettajarekisteriä ja opettajatiedonkeruuta koskevasta selvityksestä

1) Opettajarekisterin hyödyt ja käyttötarkoitukset: Pyydämme kommentteja selvityksessä esitettyihin opettajarekisterin tuottamiin hyötyihin ja rekisterin käyttötarkoituksiin. Onko rekisterin hyödyt ja käyttötarkoitukset kuvattu selvitysraportissa onnistuneesti ja eri tahojen tarpeet ja näkökulmat huomioiden? (Ks. raportin luku 6, osin myös luku 7).

Selvityksessä ei ole pystytty osoittamaan hyötyjä koulutuksen järjestäjälle. Siinä tuodaan myös selkeästi esille se, että koulutuksen järjestäjät ovat kyseenalaistaneet rekisterin perustamisen hyödyt ja järkevyyden verrattuna nykyisiin käytäntöihin. Rekisteriä puolletaan ns. yleisellä edulla, koska tilastoinnin ja tutkimuksen näkökulmasta ei saada koulutuksen järjestäjiltä riittävän varmaa tietoa tilanteesta. Paljon työtä ja kustannuksia aiheuttavan rekisterijärjestelmän luominen tällaista tarvetta varten ei ole perusteltua.

2) Opettajarekisteriin liittyvät haasteet: Pyydämme kommentteja selvityksessä esitettyihin opettajarekisteriin liittyviin haasteisiin. Onko opettajarekisteriin ja sen perustamiseen liittyvä haasteet huomioitu selvityksessä onnistuneesti? (Ks. osin luvut 6, 8 ja 9)

Rekisterin perustamisvaiheen ja ylläpidon haasteita on kuvattu, mutta jää epäily siitä, että rekisteri ei palvelisi kattavasti, vaan siitä koituvilla kustannuksilla ja suurella työmäärällä ei saataisi tavoiteltua hyötyä. Myös tietotekniset haasteet ovat merkittävät. Koulutuksen järjestäjät ovat tuoneet tämän selvityksen ohjausryhmässä esille. Opetuksen järjestäjä ja työnantaja joutuu joka kerta rekrytointitilanteessa toteamaan palkattavan henkilön kelpoisuuden kuhunkin tehtävään. Työnantajan näkökulmasta suurin ongelma on koulutukseltaan kelpoisten opettajien saatavuus, ei työntekijän kelpoisuuden selvittäminen.

3) Opettajarekisterin kohderyhmät ja vaihteellinen eteneminen: Pyydämme kommentteja raportissa esitettyihin opettajarekisterin kohderyhmiin ja vaihteelliseen etenemiseen. Jos opettajarekisteri perustetaan, mitkä kohderyhmät opettajarekisterin tulisi kattaa, mitä koulutusasteita sen tulisi koskea? Miksi? Onko selvityksessä esitetty opettajarekisterin perustamisen vaiheistaminen tarkoituksenmukaista?

(Ks. luku 7)

Opettajarekisterille ei ole tarvetta. Jos siihen kuitenkin kaikesta huolimatta ilman riittävän hyödyn osoittamista päädyttäisiin, ei tiedonkeruuta tule suunnitelman mukaan aloittaa kuntien esi-, perus- tai lukiokoulutuksesta.

4) Opettajarekisterin sisällöt: Pyydämme kommentteja selvityksessä esitettyihin opettajarekisterin sisältöihin. Mitä tietoja rekisterin tulisi kattaa? (Ks. luku 7.3)

Rekisteritietojen kerääminen ei ole oikeasuhtaista, vaan se lisää tarpeetonta byrokratiaa, jota oli aikaisemmin tarkoitus purkaa.

5) Opettajarekisteriin liittyvät tiedonsaantioikeudet ja tietosuojakysymykset: Pyydämme kommentteja opettajarekisteriin liittyviin tiedonsaantioikeuksiin ja tietosuojakysymyksiin. Pitäisikö opettajarekisterin tietojen saatavuus organisoida jotenkin toisin kuin mitä selvityksessä esitetään? (Ks. erityisesti luku 9.5; osin myös muut luvun 9 alaluvut)

Tietosuojasäädökset säätelisivät kattavasti myös tätä rekisteriä.

6) Opettajarekisterin kustannukset: Pyydämme kommentteja rekisterin perustamiseen ja ylläpitoon liittyviin kustannuksiin. Onko opettajarekisterin kustannukset kuvattu selvityksessä onnistuneesti? Millaisia selvityksen ulkopuolelle jääneitä kustannuksia opettajarekisterin perustamisesta ja ylläpidosta voi aiheutua? (Ks. pääasiassa luku 8.1)

Koulutuksen järjestäjille aiheutuvia kustannuksia ei ole arvioitu. Myös yksittäisen opetuksen järjestäjän on mahdotonta arvioida tätä osaltaan kattavasti. Koska valtio on lisännyt sivistyspalveluiden menoja viime vuosina monella tavalla, eivät tarpeettomat lisäkustannukset ole tässä tilanteessa millään tavalla tarkoituksenmukaisia.

7) Vaihtoehdot rekisteripohjaiselle tiedonkeruulle: Pyydämme kommentteja vaihtoehtoista rekisteripohjaiselle tiedonkeruulle. Onko esityksessä huomioitu riittävän kattavasti muut vaihtoehtoiset tavat tiedonkeruulle? Olisiko selvityksessä esitetylle opettajarekisterille toimivaa vaihtoehtoa, joka tuottaisi tarvittavaa tietoa opettajista? Miten nykyistä kolmen vuoden välein toteutettavaa opettajatiedonkeruuta tulisi kehittää nykyisiä ja tulevia tietotarpeita vastaavaksi? (Ks. pääasiassa luku 8.3, myös 3.4)

Vaihtoehtoja ei ole pohdittu riittävästi. Mikäli tiedonkeruuta halutaan tehostaa, on varmasti löydettävissä tilastointitapa, jolla tiedot kattavasti ja oikeina saadaan.

8) Muut mahdolliset huomiot opettajarekisteriselvitykseen liittyen

Selvityksessä todetaan, että rekisteriä voitaisiin laajentaa koskemaan myös ajantasaista tietoa alalla työskentelevien henkilöiden työuran aikaisesta täydennyskoulutuksen määrästä. Tällaiset suunnitelmat ovat epätarkoituksenmukaisia ja liian suurisuuntaisia. Pakollinen rekisteri ei ylipäättään ole oikea tapa korvata tilastollisen tiedon vajautta.

9) Kannatatteko selvityksessä kuvatun opettajarekisterin perustamista?

Ei

Packalén-Reinikainen Anne-Mari
Kurikan kaupunki - Sivistystoimi